



Isabel i Carlos, l'estafa

Autor: Enric Vila

Data de publicació: 18-02-2016

L'Enric Vila denuncia la gran estafa que suposa que els espanyols parlin i escriguin de la història d'Espanya i dona la raó a en Bilbeny, que porta anys denunciant aquesta grollera tergiversació.

Els lectors recordareu el debat que es va muntar quan, en els inicis de l'anomenat procés, la Generalitat va organitzar aquell cicle titulat Espanya contra Catalunya. A Madrid van posar el crit al cel. A Barcelona, els columnistes més soferts van publicar reflexions greus i solemnes sobre la utilització de la història i l'ètica dels acadèmics. Tothom va sucari-hi pa. El comissari del cicle, Jaume Sobrequès, va quedar afònic de tant donar explicacions. Jordi Cañas el va escriure en un programa de televisió en nom de la democràcia i la cultura. L'espectacle va ser demencial.

Les darreres setmanes he pensat en aquell cicle. Aprofitant que Netflix regala un mes de prova he vist dues sèries d'èxit de TVE: Isabel i Carlos, el rey emperador. Si algú no ha entès que l'Estat està en guerra amb Catalunya només s'ha d'asseure i gaudir de l'espectacle. Jo no havia vist res tan castís des de la literatura folletinesca del segle XIX, quan el General Prim apel·lava a les "armas de Castilla" per fer-se estimar o per no acabar afusellat com el filipí José Rizal. Tot i que diria que els guionistes són d'origen espanyol, les sèries han estat dirigides per catalans i estan interpretades per una colla d'actors del país. La guerra sempre és ignominiosa i sòrdida.

Deixant de banda l'acurada producció, el fet més destacable de totes dues sèries és l'esforç que els guionistes fan per evitar esmentar Barcelona i València, i ja no diguem el català, en l'època dels Borja i de Joan Lluís Vives. En qualsevol enciclopèdia s'explica que Carles V va rebre la notícia que havia estat escollit emperador mentre era a Barcelona -per ser més precisos a Molins de Rei, al palau dels Recasens. També és sabut que va ser a Barcelona que Carles V va decidir buscar marit a Germana de Foix, la vídua de Ferran el Catòlic que va embarassar. Això per no parlar de Joan d'Aldana, el cavaller tortosí que va capturar Francesc I a la batalla de Pavia. Friso per veure com es resoldrà aquest episodi.

Consti que no sóc exigent. No esperava trobar el cardenal Margarit aconsellant Ferran el Catòlic, ni que Joan Lluís

Vives sortís al costat de Caterina d'Aragó o del canceller Thomas Wolsey, després de desestimar una oferta per anar a impartir classes a Castella. Deixo de banda els matisos i les frases que els guionistes posen en boca de tot quant heroi sobre la necessitat de fer complir la llei o de no infringir-la. Tampoc m'han sorprès les referències a la "lengua común". Les reticències i la propaganda les donava per descomptades. El que no m'esperava és que la identificació entre Espanya i Castella fos tan asfixiant. Sembla que hagin copiat la simbologia de la columna de Colón de la plaça Recoletos de Madrid. Algú s'ha mirat la columna de Barcelona, que en el seu moment va ser la més alta d'Europa?

Cada cop em sembla més que Jordi Bilbeny té raó quan diu que la història d'Espanya està tergiversada. Si en plena democràcia es pot finançar una idea tan castellanitzada dels orígens de l'Estat, és fàcil imaginar-se què podia fer Madrid quan la impunitat del poder no tenia límits. Les dues sèries fan bones les acusacions que, en al mateix segle XVI, l'escriptor renaixentista Cristòfor Despuig va fer als castellans d'apropriar-se la història i les gestes dels catalans –començant per la descoberta d'Amèrica. Potser sí que Cervantes era un noble català que es fumia de la fatxenderia castellana. És grotesc que els directors de totes dues sèries, Jordi Frares i Oriol Ferrer, acabin disculpant-se a TVE perquè han filmat una església sevillana del segle XVII, mentre els seus guionistes miren de fer passar Saragossa per la ciutat més important de la Corona d'Aragó.

Una cosa és que la reina Isabel fos una dona bruta i que a la sèrie estigui interpretada per una actriu sexy. O bé que Carles V aparegui com un jove ben plantat quan en els quadres té aquesta cara de babau inexpressiu que llueixen les persones que, potser perquè han patit estats vegetatius, allarguen la mandíbula inferior anhelant una mica d'oxigen. Les llicències poètiques estan bé. Però la història hauria de guardar una relació mínima amb el present per resultar creïble. Amb Isabel i Carlos, el rei emperador l'única cosa que s'entén és perquè fins ara cap sèrie espanyola s'ha localitzat a Barcelona. O per què, a diferència de Quebec i Escòcia, Catalunya era fins fa dos dies una nació desconeguda al món.

No m'estranya que, al segle XIX, un periodista tan prudent com Manyé i Flaqué (que Josep Pla deia que escrivia amb el tricorní de la Guardia Civil al cap) es preguntés: "Se quiere hacer con Catalunya lo que se ha hecho con Aragón? Se quiere hacer lo que los ingleses han hecho en Irlanda?". Carles V tenia una gran virtut. No li agradava guanyar per 6 a 0 i tenia tendència a pactar amb els enemics, virtut no gaire castellana que Felip II va deixar de cultivar. Des que el fill de Carles V va posar la capital a Madrid, que l'obsessió de l'Estat espanyol per indentificar-se amb Castella ho ha justificat tot. El rei Joan Carles va declarar fa poc en una televisió francesa, ebri d'orgull i admiració: 'El dia abans de morir, Franco em va agafar la mà i l'única cosa que em va demanar va ser: "Altesa, preserveu la unitat d'Espanya". I, si hi penses, això significa moltes coses. No em va dir fes allò o vés per allà. No, no, tan sols em va dir, preserveu la unitat d'Espanya.'

I bé, quan atropellen Catalunya on són els nostres guardians de la moral i la imparcialitat? On són el Jordi Amat, el Cristian Segura i companyia?

– Patufeeet, on eeeets?

– A la panxa del bou, on no neva ni plou!

Enric Vila

Article original publicat a El Nacional el 18 de febrer del 2016